

Lotteriinspektionens svar till lagtinget angående Landskapsrevisions granskning

16 april 2020

Granskningens omfattning och utförande

Landskapsrevisions granskning genomfördes oktober 2019 till februari 2020. Granskningen genomfördes genom möten där muntliga frågor ställdes till personal på Lotteriinspektionen. Om Landskapsrevisionen har uppfattat svar som otillfredsställande kan detta möjligtvis bestå i följande:

1. Landskapsrevisionen frångick förvaltningslagens krav på skriftlig process och ställde krav på muntligt svar där skriftligt svar uppenbart skulle minimera tveksamheter o otydligheter.
2. frågeställarens kompetens på området är för svag att formulera relevanta frågor som kan ge tydliga svar.
3. granskaren har inte har relevant utbildning för att förstå svaret eller avsiktligt missförstått.

Landskapsrevisionens slutrapport skickades till media innan den skickades till Lotteriinspektionen. I rapporten valde Landskapsrevisionen att avsiktligt missförstå vissa svar under granskningen vilket Lotteriinspektionen påvisade i remissvar 25 februari 2020. Landskapsrevisionen valde att ignorera Lotteriinspektionens remissvar och att behålla felaktig information för att framställa Lotteriinspektionens myndighetschef på sämsta tänkbara sätt i media.

Lotteriinspektionens åtgärder

- Lotteriinspektionen kommer under 2020 anta en resepolicy
- Tydligare arbetstidsredovisning införs 2020.
- Kvittohantering åtgärdades 2018 då bärbar dator införskaffades så myndighetschefen kan signera fakturor under ledighet/resor. Har ej förekommit fel efter okt 2018.

Landskapsrevisionens tillgång till information

Information som Lotteriinspektionen hanterar är att betrakta som de mest känsliga uppgifterna som hanteras av en myndighet på Åland. Det är utredningar om penningtvätt samt affärshemligheter om ett av landskapets största affärsverk. Landskapsrevisionen efterfrågade känslig information i tidigt skede av granskningen. Då Lotteriinspektionen efterfrågade beslut och motivering till Landskapsrevisionens begäran om information blev svaret nekande. Muntlig granskning uppfyller inte förvaltningslagens krav på skriftliga processer för myndigheter. För verksamhet som berör åtgärder mot penningtvätt gäller nationell sekretesslagstiftning då penningtvätt tillhör rikets behörighet. Lotteriinspektionen anser det är anmärkningsvärt att Landskapsrevisionen på Åland inte följer lagar om sekretess och förvaltning.

Landskapsrevisionens behörighet

Under granskningen krävde Landskapsrevisionen företrädare framför Lotteriinspektionens arbetsuppgifter, vilket medfört att planerad verksamhet för åtgärder mot penningtvätt 2019 och 2020 inte utförts. Detta har lett till att Lotteriinspektionen kommer få kritik av EU-rådets effektivitetsgranskning av åtgärder mot penningtvätt som utförs våren 2020. Det är EU-kommissionen och rådet som granskar verksamheter som baserar sig på EU-rätt. Enligt rättskälleordning har europarätten företrädare framför nationell rätt och självstyrelselagen för Åland.

Lotteriinspektionen anser det anmärkningsvärt att Landskapsrevisionen hindrat en oberoende myndighet att utföra arbetsuppgifter baserade på EU-rätt. Lotteriinspektionen kommer under våren 2020 informera Europarådet om att vissa åtgärder mot penningtvätt inte utförts då Landskapsrevisionen krävt företrädare framför Lotteriinspektionens arbetsuppgifter utgående från direktiv 2015/849.

Landskapsrevisionens anmärkningar av kvittoredovisningar

Kritik har framkommit att myndighetschefen inte har bifogat kvitton till signerade fakturor. Detta påstående saknar grund. Det är inte möjligt för personal på Lotteriinspektion att signera fakturor utan att bifoga kvitton. Under 2017 och 2018 har avsteg för signering av fakturor utan kvitton skett av personal vid landskapsregeringen.

Landskapsrevisionens kritik av Lotteriinspektionens resor

Lotteriinspektionen är en ny myndighet som bildades 2017. Inga etablerade nätverk eller kontakter existerade vid myndighetens bildande. Lotteriinspektionens huvuduppgift är tillsyn över Paf och att följa spelmarknaden. Paf har verksamhet utanför Åland bl.a. i Estland, Spanien, Lettland och Sverige. Majoriteten av tjänsteresorna 2017–2019 har varit till Stockholm och Helsingfors för tillsyn över Paf. Myndighetschefens resdagar:

2017 34st

2018 30st

2019 17st

Resorna har minskat gradvis från 34 dagar 2017 till 17 dagar 2019. Att fler resor genomfördes under 2017 berodde på att myndigheten var ny och behov fanns att kartlägga Pafs verksamhet. Paf har omfattande verksamhet och kontor i Helsingfors och Stockholm.

I GREF's (Gambling regulators European Forum) arbetsgrupp har Lotteriinspektionen inbjudits att företrädare spelverksamheten på Åland. På dessa möten deltar många mindre jurisdiktioner. Hotell har förhandlats i grupp med andra myndigheter för lägsta pris och möten/seminarier har hållits i hotellets lokaler. Pafs verksamhet är internationell och kräver kompetens på internationella regelverk samt tillgång till nätverk. I Europarådets direktiv stadgas att myndigheter ska samverka över gränser. Lotteriinspektionen har under mötena knutit kontakter och synliggjort Åland för spelmyndigheter i hela Europa. Ett resultat av medverkan i arbetsgruppen är att ärenden från Lotteriinspektionen överförts till och från andra länders myndigheter.

Om huvudmannen ansett att resor 2017–2019 ej har relevans för Lotteriinspektionens verksamhet har återkoppling inte skett. Kritik har endast framförts av Landskapsrevisionen i februari 2020. Lotteriinspektionen anser sig ha handlat i linje med uppdraget att tillsyna och följa spelmarknaden genom att tillsyna Pafs verksamhet och delta i möten med andra speltillsynsmyndigheter. Samtliga av dessa resor har ansetts vara nödvändiga för utförande myndighetens uppgifter och reseräkningar har godkänts löpande av myndighetens huvudman.

Landskapsrevisionens kritik av Inköp av utrustning

Lotteriinspektionen startade 2017. Vid starten fanns ingen utrustning. Teknisk utrustning har i linje med anvisningar inköpts i första hand från aktiebolaget ÅDA. I de fall ÅDA saknat förmåga att bistå med inköp av utrustning har Lotteriinspektionen löst detta via andra leverantörer för att kunna utföra lagstadgade uppgifter.

Landskapsrevisionens kritik av semesteruttag

Lotteriinspektionen startade 2017 och har 1 anställd. Lotteriinspektionen har för avsikt att följa samtliga förekommande lagar och kommer inte därför inte göra avsteg från gällande semesterlag. Detta medför att Lotteriinspektionens enda anställda kommer åläggas att ta ut sin lagstadgade semester varvid myndigheten håller semesterstängt. Detta kan komma på sikt åtgärdas om myndigheten får ökade budgetmedel så att fler medarbetare kan anställas.

Åsidosättande av arbetsuppgifter

Landskapsrevisionens granskning inleddes utan förvarning eller kontakt. Då lotteriinspektionen endast har en anställd innebär granskning ett kraftigt åsidosättande av normal verksamhet. Detta har lett till att planerad verksamhet för höst 2019 och vinter/vår 2020 har blivit ändrad/uppskjuten eller inställd. Landskapsrevisionen krävde ovillkorligt företräde före Lotteriinspektionens ordinarie arbetsuppgifter. Detta har medfört att Lotteriinspektionens tillsyn över penningtvätt och penningspel reducerats samt att utbildningar inte kunnat fullgöras under granskningstiden. Under våren 2020 planerade FATF (Financial Aid Task Force) och Europarådet att genomföra granskningar av Lotteriinspektionens verksamhet. Detta innebär att från oktober 2019 till juni 2020 används en stor del av arbetstiden till att bli granskad. De återkommande granskningarna har lett till lägre förmåga att utföra ordinarie arbetsuppgifter. Det borde tillhöra god sed att Landskapsrevisionen frågar vilka andra revisioner och processer Lotteriinspektionen deltar i under närtid för att frigöra arbetstid för utförandet av ordinarie arbetsuppgifter.

Landskapsrevisionens förslag på sammanslagning av myndigheter

Det är inte möjligt för Lagtinget att lagstifta inom områden som omfattas av EU-direktiv. Enligt rättskälleordning har europarätten företräde framför nationell rätt och självstyrelselagen för Åland. En sammanslagning av Upphandlingsinspektionen och Lotteriinspektionen är därför inte möjlig. Det är uppenbart att Landskapsrevisionen inte besitter grundläggande juridisk kompetens när lagbrott mot EU-rätt föreslås till lagstiftare.